

Sağlam Başlangıç: Çocukların ilk 1000 gününe yönelik çözümler için belediyelere destek

- ▷ Hollanda'daki her belediye, erken çocukluğa ilişkin politikalar geliştirmekle yükümlü.
- ▷ Sağlam Başlangıç; belediyeler, sivil toplum ve ulusal hükümet arasında bir iş birliği programı.
- ▷ Bu program çerçevesinde, belediyeler öğrendiklerini birbirleriyle paylaşabiliyor ve en iyi uygulamaları yerel koşullarına göre uyarlayabiliyor.

Hugo de Jonge

Başbakan Yardımcısı ve
Sağlık, Refah ve Spor
Bakanı
Lahey,
Hollanda

2018'de başlayan Sağlam Başlangıç programı (Kansrijke Start) bir çocuğun hayatının ilk 1000 gününde verilen hizmetleri iyileştirmeleri için Hollanda'daki belediyeleri destekliyor. Program, daha önceleri ulusal hükümet tarafından sunulan sosyal bakım hizmetlerinin artık belediyeler tarafından verildiği geniş kapsamlı reformların bir parçası. Bu yazıda Hugo de Jonge, Early Childhood Matters'a programın arkasındaki düşünce yapısını ve şu ana kadar nasıl ilerlediğini anlatıyor.

- ▷ 2015'te ulusal hükümet sosyal politika yetkisini belediyelere dağıttı. Bu durum nasıl sonuçlandı? Belediyeler arasında hizmetlerin sağlanmasında beklenenden daha fazla eşitsizlik oldu mu? Bu durum daha çok iyi uygulamaları öğrenip yaymak için bir fırsat olarak mı, yoksa bir kaygı unsuru olarak mı görülüyor?

Uzun süreli bakım reformu, temel olarak sosyal katılımı artırmak, yani yurttaşların daha bağımsız olmalarına ve kendi hayatlarını yönetmelerine yardımcı olan bir işleve sahip. Bunu da daha duyarlı bir toplumu teşvik edip yalnızlık hissiyle mücadele ederek ve yaşlı insanların mümkün olduğunca uzun süre bağımsız bir şekilde yaşamalarını sağlayarak gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Reform çerçevesinde, herkese uyan tek bir çözüm bulunmaması sebebiyle belediyelere kendi çözümlerini oluşturmaları için gereken araçlar verildi. Bununla beraber, belediyelere kapsamlı politika yetkileri veren yasal çerçevenin içerdiği yükümlülükler de belirlendi. Bu çerçeve, bakım için yapılan başvuruları tek tek değerlendirirken neleri dikkate almaları gerektiğini belirtiyor. Buna göre, bir kişi kendine bakamıyorsa ve destek alabileceği sosyal çevresi yoksa belediyenin eyleme geçmesi gerekiyor. Yasa, kişinin bağımsız olarak yaşamak ve topluma katılmak için nelere ihtiyaç duyduğuna belediyenin nasıl karar vermesi gerektiğini belirlerken bu desteğin nasıl sunulacağı ile ilgili öneriler içermiyor. Bu doğrultuda belediyeler arasında politika farklılıkları ortaya çıksa da bunların beklenenden fazla olmadığı söylenebilir. Bu da çerçeve politikamızın arzu edilen bir sonucu. Kısa süre önce çerçevemizin tarafsız bir değerlendirmesi yapıldı ve buna göre politikanın bazı bölümleri yeniden uyarlandı.

Early Childhood Matters (Erken Çocukluk Önemlidir) dergisinden alınmış bu makalenin Türkçe dilinde paylaşımı, Bernard van Leer Foundation ve ISSA arasındaki bir iş birliği girişimi aracılığıyla, ISSA üyesi Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın (AÇEV) katkılarıyla gerçekleşmiştir.

"Yerel hizmet temininde önemli bir iyileşme için farklı tarafları aşan anlaşmalara ihtiyacımız oluyor."

Danışanların hizmetler için nasıl ödeme yapacağına ilişkin belediye politikasının büyük ölçüde farklılık göstermesi üzerine hükümet müdahalede bulundu. Bu yıl danışanların her hizmet için ayrı ayrı ödeme yapmak zorunda kalmaması amacıyla sabit bir tarife sistemi sunduk. Böylece insanlar ihtiyaç duydukları bakım ve desteğe uygun fiyatla erişebildi. Sabit tarife sistemi, uygulamayı da çok daha basit hale getiriyor. Gereksiz formaliteyi bir yana bırakıyor ve daha az hata içeren kolay bir süreç sağlıyor.

Kısacası bu çapta bir geçiş zaman alıyor ve nelerin işleyip işlemediğini keşfetmemiz gerekiyor. Bu devam eden bir süreç. Netherlands Institute for Social Research (SCP - Hollanda Toplumsal Araştırma Enstitüsü) tarafından 2018 reformlarının değerlendirilmesinde belirtildiği gibi gittiğimiz yön doğru fakat henüz hedefe ulaşmadık.

▷ *Sağlam Başlangıç girişiminin itici gücü nereden geliyor? Mevcut noktaya gelirken karşılaşılan zorluklar neydi ve nasıl aşıldı? Politik yelpazeden destek gerektiriyor mu?*

Bir çocuğun hayatının ilk 1000 günü, daha sonraki gelişimleri için büyük önem taşıyor. Sağlam bir başlangıç için elinize yalnızca bir defa fırsat geçiyor. Neyse ki Hollanda, iyi bir sağlık sistemine sahip ve bebek ölümleri azalıyor. Ancak bebeklerin %16,5'i hâlâ doğumda istendiği kadar iyi bir başlangıç yapamıyor; ya erken doğuyor ya da doğum ağırlıkları fazla düşük oluyor veya iki durum birden söz konusu oluyor. Bu sorunlar, küçükken ve hatta büyüdükleri zaman sergiledikleri sağlık ve gelişim tabloları üzerinde etkili oluyor. Çevresel risk faktörleri taşıyan semtlerde yaşayan kadınların çocukları yaşam biçimlerindeki, beslenmelerindeki ve sosyal ortamlarındaki farklar nedeniyle daha büyük risk altında bulunuyor. Bilimsel araştırmalar, sonuçları tanımlarken nedenlerle hep birlikte mücadele etmenin önemini açıkça gösteriyor. Henüz doğmamış tüm çocuklar için sağlam bir başlangıç yaratmak amacıyla 1000 şey yapabilir ve hayatlarının ilk 1000 gününde en iyi fırsatları elde etmelerini sağlayabiliriz.

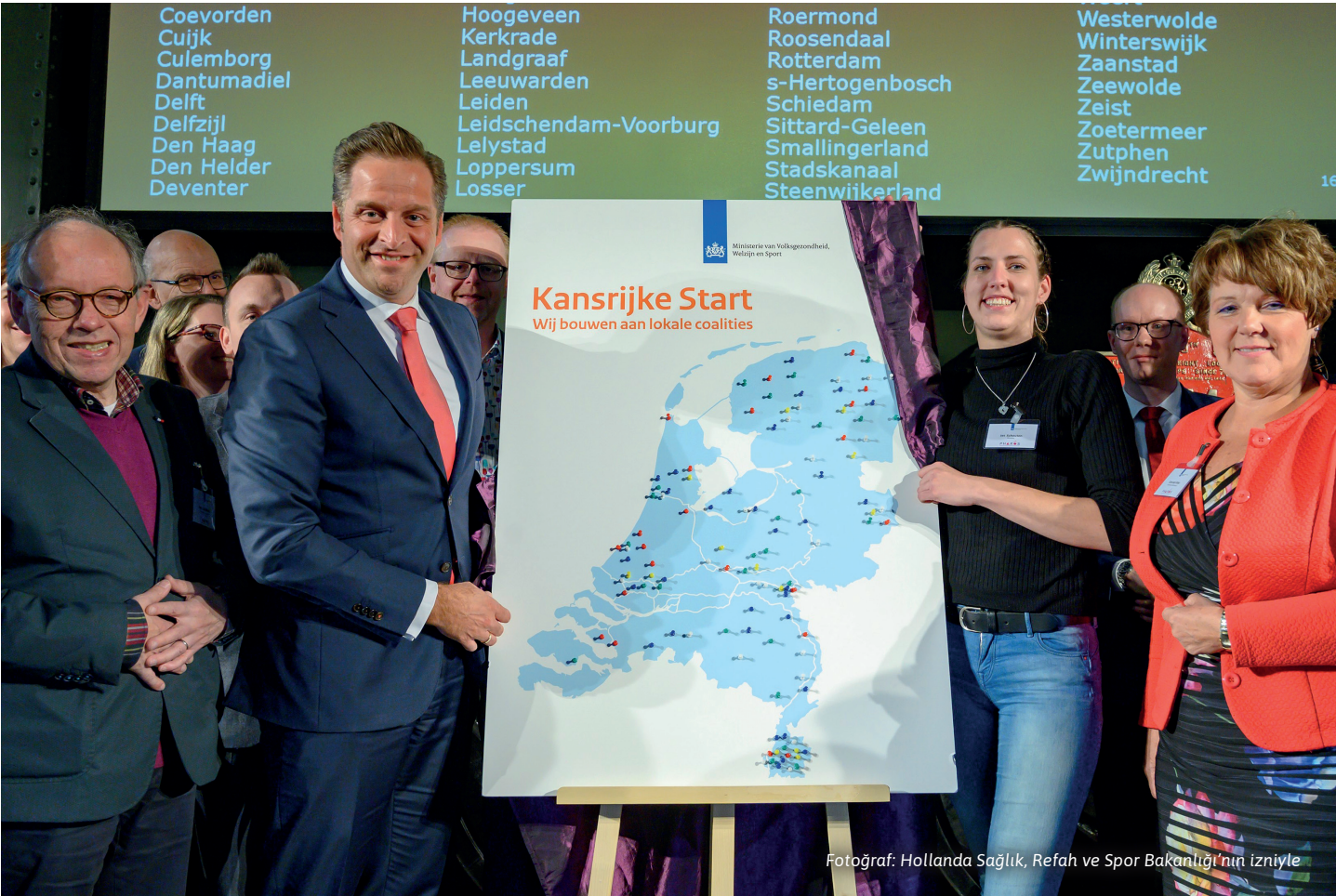
İşte bu nedenle tıbbi, kamusal ve sosyal alanlarda hamile kadınlara ve erken yaşlardaki çocuklara yardım ederken buna dâhil olan tüm tarafların birlikte çalışması büyük önem taşıyor. Aslında Hollanda'daki birçok belediye, hizmet teminini iyileştirmek için bir süredir birlikte çalışıyor. Böylelikle, bunun mümkün olduğunu da göstermiş oldular. Bu sayede Sağlam Başlangıç sıfırdan başlamak zorunda kalmadan, ülkenin hızla gelişen bölgelerinde elde edilmiş bilgi birikiminin üzerine kuruluyor.

▷ *Ulusal hükümet, belediye ve sivil toplum kuruluşlarının ortaklığında çalışmak nasıl bir deneyimdi? Bu modelle ilgili daha önce edindiğiniz tecrübeler var mı?*

Sağlam Başlangıç yalnızca birkaç ay önce başladı. Ama genel olarak konuşmak gerekirse, başarısı büyük ölçüde merkezî hükümet, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları arasında etkili bir iş birliğine bağlı. Söz konusu girişim, tüm tarafların ortak sorunlarına hitap ediyor ve bu nedenle kapsamlı bir desteğe dayanıyor. Merkezî hükümetin parçası olarak bizler örneğin kamusal iletişim ve kampanyalar yoluyla gündemimize istenen değişikliği getirebiliyoruz. Yerel koalisyonlar oluşturmak için belediyelere sunacağımız mali teşviklerle bunu destekleyebiliyoruz. Ayrıca iyi uygulamaları paylaşarak ve her koalisyonun sıfırdan başlamasını önleyerek süreci kolaylaştırabiliyoruz. Ancak nihayetinde hedefimiz, yerel hizmetlerin temininde önemli bir iyileşme elde etmek. İşte bu noktada, farklı tarafları aşan anlaşmalara ihtiyacımız var. Riskleri kimlerin belirlediği, bunu hangi aşamada yapmaları gerektiği ve kimlerin yönlendirme yapacağı açık olmalı. Ayrıca riskin zamanında belirlenebileceği ve danışanın uygun şekilde yönlendirileceği varsayıldığında da risk altındaki hamile kadınları ve erken yaşlardaki çocuklarını koruyup destekleyecek uygun müdahaleler yerel çapta mevcut olmalı. Ancak o zaman çocuklar ihtiyaç duydukları sağlık başlangıca sahip olabilir.

Sağlam Başlangıç programının uygulanmasına dâhil olan tüm bu taraflar, kendi faaliyet alanlarını ve uzmanlıklarını temel alıyor. Yerel seviyede karşılaştıkları engelleri merkezî programa bildirebiliyorlar. Bu da ulusal seviyede gereken düzeltici önlemleri almamızı sağlıyor.

▷ *Hollanda’da bir çocuğun ilk 1000 gününde ailelere hizmet verirken ne gibi sorunlarla karşılaşılıyor? Sağlam Başlangıç girişimi bunları nasıl iyileştirecek?*

Bazı potansiyel sorunlar doğrudan risk faktörleriyle ilişkilendirilebilir. Örneğin müstakbel anne-babalar borç veya genel sağlık sorunları nedeniyle hamilelik dönemini sürekli stres içinde geçirirse, kiloları normalin üzerinde veya altında ise, sigara içiyor veya alkol tüketiyorlarsa ya da aile içi şiddet veya istismar varsa çocuğun ve gelişiminin olumsuz etkileneceği bilinen bir gerçek. Ayrıca sosyal çevre gibi koruyucu faktörlerin bulunmaması da durumu kötüleştirebilir.

Örneğin bir doğum asistanı veya ebe, böyle bir durumla karşılaşabilir ve nasıl baş edeceğini gerçekten bilmeyebilir. Sonuçta temeldeki tüm nedenler sadece tıbbi değil. Böyle durumlarda yerel anlaşmaların hazır bulunması önem taşıyor. Bu da Sağlam Başlangıç’ın önceliklerinden biri.

“İlgili deneyime sahip belediyelerin bilgi birikimini kullanarak yeni belediyelerin de bundan faydalanmasını sağlıyoruz.”

Sistemdeki “el değiştirme anları” da iyileşmeden faydalanabilir. Çevresel risk faktörlerine maruz kalan bir hamile kadın, hamilelik boyunca ve doğum sonrası dönemde etkili biçimde izlense bile sonrasında gözden kaçırılabilir. Bu nedenle, sorunu belirleyen kişinin, sorunu çözmekten sorumlu olmasa da mutlaka yetkili mercilere iletilmesini sağlaması ve danışanı o çevredeki sosyal destek ekibine ve gençlik bakım hizmetlerine yönlendirmesi büyük önem taşıyor. Son olarak başka uzmanların çocuğun gelişimini izleyebilmesi ve gerektiğinde ek destek sağlayabilmesi için ilgili verilerin aktarılması da çok önemli.

▷ *Girişim başladığından beri neler oldu? Şaşırtıcı bir şey yaşandı mı? Geleceğe ilişkin hedefler neler? Öngördüğünüz başlıca fırsatlar ve zorluklar neler?*

Sağlam Başlangıç programı başlatıldığından beri alandaki ortaklarımızla yakın bir şekilde çalıştık ve uygulamaya yönelik ayrıntılı bir senaryoyu birlikte düzenledik. Başlıca odak noktamız, ortak hedefimize ulaşmak için atmamız gereken adımları belirlemek oldu. Hamilelikten önceki, hamilelik sırasındaki ve doğumdan sonraki haftalara ve aylara odaklanan çeşitli adımlar bu çerçevede atıldı. Ayrıca hedeflerimize ulaşış ulaşmadığımızı görmek ve gerektiği takdirde zaman kaybetmeden düzenlemeler yapabilmek için izleme faaliyetlerini devreye soktuk. İlgili deneyime sahip belediyelerin bilgi birikimini kullanarak bu girişimde yeni olan belediyelerin de faydalanmasını sağlıyoruz. Bu da herkesin sıfırdan başlamamasını sağlıyor. Ayrıca tüm mevcut ve başarılı girişimlere genel bir bakış sunuluyor.

Sorunun en acil olduğu kasaba ve şehirler “GIDS” (Gezond in de Stad, birebir çevrildiğinde “şehirde sağlıklı”) belediyeleri olarak belirlendi. Seçilen bu belediyeler, yerel bir güç birliği oluşturmak için mali kaynak başvurusunda bulunabiliyor. 2019’da bu türden 80 GIDS belediyesi için yer alan mevcut fonun tamamen kullanılmasını bekliyoruz. Ayrıca tüm katılımcı belediyeler için ülke çapında bir destek programı da hayata geçirilecek (acil listesine alınmayanlar dâhil).

▷ İyi uygulamaları bir belediyeden diğerine aktarmak ne kadar basit? İyi uygulamaları ulusal sınırların ötesine aktarmadaki zorluklar ne kadar büyük?

Şüphesiz ki belediyeler öğrendiklerini birbiriyle paylaşabiliyor. Aynı şekilde, bir bölgede başarıyla geliştirilen müdahaleler, hedef kitle ve uygulama stratejisi konusunda net bir açıklama olduğu takdirde bir başka bölgede de kullanılabilir. Bunu ülkenin tamamında halihazırda yapıyoruz. Ancak “iyi uygulamaları” yaymak konusunda hiçbir zaman belirli bir şablon olmayacak. Yerel güç birliklerinin kendi bölgelerinde yaygın olan belirli sorunlarla mücadele etmesi çok önemli. Bu da yerel sorunun kapsamını (istatistik ve bilgi bakımından), tarafların ne kadar yakın iş birliği içinde çalıştığını ve yerel kültürü dikkate alan özel bir yaklaşım gerektiriyor. Örneğin kırsal toplulukları, nüfus azalması, artan demografik yaş ve bağımsız fikirli yurttaşları ile kuzeydeki Groningen eyaletinde yaşanan sorunlar; yoksulluğun yoğunlaştığı ve farklı stratejiler gerektiren çeşitli etnik azınlıkların yaşadığı bazı semtleriyle Rotterdam’dan tamamen farklı. O nedenle merkezî hükûmetin parçası olarak yerel ortaklara, özel çözümler sunmaları için gereken faaliyet alanını vermemiz önemli.

Aynı yaklaşım uluslararası çapta da işe yarayabilir. Bu yaklaşım pratikte, çevresel risk faktörleri altında yaşayan hamile kadın ve çocuğun etrafındaki ağır kendi içinde yakın bir iş birliği bulunması anlamına geliyor. Bunun uygulamada nasıl somutlaştığı ise yerel zorluklara ve kültüre bağlı.

→ Bu yazıyı internet üzerinden okumak için: earlychildhoodmatters.online/2019-3